

Elevernes betaling på folkehøjskoler

En højskole skal fastsætte en elevbetaling for elevernes deltagelse i et kursus på skolen.

Nærværende vejledning er udformet med udgangspunkt i højskoleloven. Heri anvendes begreberne elevbetaling og egenbetaling.

Elevbetalingen er den betaling, skolen fastsætter for deltagelse i et kursus. Det er skolens udmeldte pris. Den enkelte elevs betaling kan eventuelt fravige herfra og benævnes som elevens egenbetaling. De tilfælde, hvor elevens egenbetaling kan fravige skolens fastsatte elevbetaling, er gennemgået nedenfor.

Hvis elevbetalingen og egenbetalingen ikke er i overensstemmelse med højskolelovens bestemmelser, eller hvis skolen undlader at inddrive skyldig elevbetaling, mistes retten til tilskud for den pågældende elev.

1. Elevers betaling over mindste elevbetaling på finansloven

En højskole kan frit fastsætte elevbetalingen, så længe den ligger over den mindste elevbetaling, som fastsættes på finansloven. Elevbetalingen må dog ikke ligge væsentligt over gennemsnittet for skoleformen.

Skolen har mulighed for at differentiere elevernes egenbetaling. Så længe egenbetalingen er over den mindste elevbetaling på finansloven, kan skolen selv fastlægge den enkelte elevs egenbetaling. En differentieret egenbetaling må ikke være i strid med kravet om, at et kursus skal være åbent for alle, og skolerne skal følge dansk lovgivning i øvrigt. Med dansk lovgivning i øvrigt tænkes især på lov om etnisk ligebehandling og lov om ligestilling af kvinder og mænd.

En differentieret egenbetaling kan f.eks. være i strid med kravet om, at et kursus skal være åbent for alle, hvis der sættes en meget høj egenbetaling for nogle elever og en væsentligt lavere for andre.

2. Elevers betaling under mindste elevbetaling på finansloven

Det følger af lovens § 8, stk. 3, at højskolen efter individuel vurdering kan nedsætte en elevs egenbetaling ned til halvdelen af det på finansloven fastsatte beløb.

For elever, der er omfattet af lovens § 25, stk. 1, nr. 1 (tillægslægstaksten til mentorelever), kan elevbetalingen helt bortfalde.

En nedsættelse af en elevs egenbetaling ned til halvdelen af det på finansloven fastsatte beløb kræver, at skolen foretager en individuel vurdering, dvs. konkret begrunder de særlige tilfælde, hvor den har givet nedsættelse af betalingen. Dette gælder også for mentoreleverne.

Kravet om en individuel vurdering kan ikke erstattes af skolens interne regler eller kriterier for, hvornår betalingen kan nedsættes til et beløb under beløbet på finansloven. Skolerne kan fastsætte kriterier, som vil indgå i vurderingen, men opfyldelsen af kriterierne kan ikke automatisk medføre en nedsættelse af betalingen til et beløb under beløbet på finansloven. En skole kan derfor ikke vurdere, at alle elever, der f.eks. opfylder nogle kriterier fastsat af skolen, kan få nedsat betalingen. Der skal altid foretages en individuel vurdering, hvor alle elevens specifikke forhold skal tages i betragtning.

Højskoleloven fastsætter ikke regler for, hvilke kriterier der kan indgå i vurderingen. Det vil være elevens forhold, der vurderes. Skolens forhold kan ikke indgå i vurderingen. Da der er tale om en nedsættelse af elevens betaling, må elevens økonomiske forhold tages i betragtning. De økonomiske forhold kan både tale for og imod en nedsættelse af elevens betaling.

Det er hensigten med bestemmelsen, at der er ansat et mindste niveau for egenbetalingen, og at det skal bero på en individuel vurdering for at fravige dette. Det er således ikke hensigten, at skolen kan nedsætte egenbetalingen for en stor del af eleverne. En nedsættelse af elevbetalingen må derfor udgøre undtagelsen.

Hvis en skole udnytter muligheden for efter en individuel vurdering at nedsætte elevens betaling, skal skolen være i stand til over for revisor og ministeriet at redegøre for den individuelle vurdering, som skolen har foretaget, dvs. skolen skal kunne redegøre for de kriterier, der har været inddraget i vurderingen, og skolen skal kunne redegøre for de overvejelser, som den har haft i forbindelse med den individuelle vurdering. Hvis skolen ikke er i stand til dette, vil nedsættelsen af betalingen være i strid med kravet om en mindste elevbetaling, og eleven vil ikke være tilskudsberettigede. Ministeriet anbefaler derfor, at skoler ved en nedsættelse af elevbetalingen sørger for at nedskrive kriterier og overvejelser bag nedsættelsen for hver enkelt elev.

3. Betaling til individuelle formål eller særskilt til ekskursioner

Det følger af lovens § 8, stk. 2, 4. pkt., at beløb, der opkræves til individuelle formål og særskilt til ekskursioner, ikke må indgå i den betaling, der skal opfylde kravet om mindste elevbetaling.

Ministeriet anser opkrævning til individuelle formål for opkrævninger ud over den almindelige ugepris for kurset, dvs. opkrævninger til særlige arrangementer, enkeltværelse, studierejser, særskilt betaling for materialer m.v. Det er uden betydning, om opkrævningen foregår ved tilmeldingen samtidig med betalingen af den almindelige ugepris for kurset, eller om opkrævningen foregår på et andet tidspunkt end ved tilmeldingen. Det afgørende er, om skolen har fastsat et særskilt beløb. Hvis det er tilfældet, indgår beløbet ikke i den betaling, der skal opfylde kravet om mindste elevbetaling.

En skole kan fastsætte én ugepris for alle elever inklusive alt, dvs. lade udgifterne til særlige arrangementer, studierejser, udgifter til stort materialeforbrug m.v. blive dækket af elevbetalingen og dermed undlade at opkræve særskilte beløb. Dette medfører, at disse udgifter indgår i den betaling, der skal opfylde kravet om mindste elevbetaling.

Retsgrundlaget:

Reglerne for elevbetaling fremgår af § 8, stk. 2-4, i højskoleloven (lov om folkehøjskoler nr. 1605 af 26. december 2013).

Følgende fremgår af disse bestemmelser:

- Skolerne skal fastsætte en elevbetaling.
- Elevbetalingen må ikke være væsentligt over gennemsnittet for folkehøjskoler.
- Mindste elevbetaling fastsættes på de årlige finanslove.
- Mindste elevbetalingen omfatter ikke betaling, der opkræves til individuelle formål eller særskilt til ekskursioner.
- En højskole kan efter individuel vurdering nedsætte en elevs egenbetaling til ned til halvdelen af den mindste elevbetaling, der fastsættes på de årlige finanslove.
- Kravet om, at egenbetalingen ikke kan nedsættes til mindre end halvdelen af den mindste elevbetaling, gælder ikke for skolens mentorelever.